

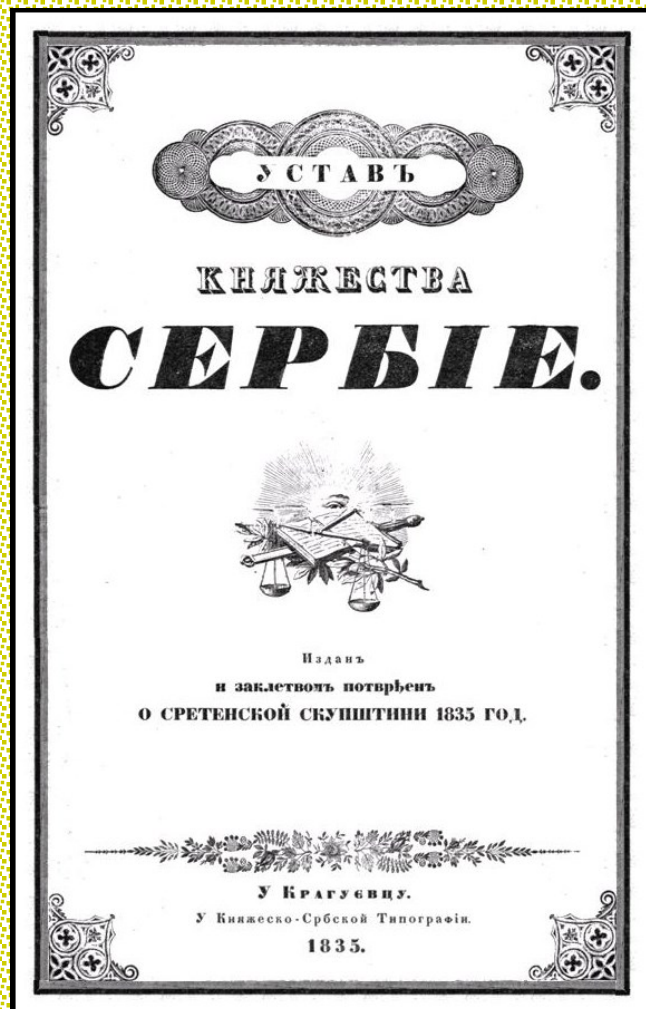
ШКОЛСКИ

Година 1, Број 3

Фебруар, 2017.

Основна школа „Жарко Зрењанин” Апатин

СРЕТЕЊСКИ МЕСЕЦ

У ОВОМ БРОЈУ ПРОЧИТАЈТЕ:

О фебруару	3	Највећи лептири у Апатину	20-21
Са школског паноа	4	Мој хоби	22
Историјска секција	5	Правописни подсетник	23
Научник васионских размера	6-7	Њено височанство мачка	24
English corner	8	Занимљивости о мачкама	25
Безбедна употреба интернета	9-10	Гинисови рекорди у природи	26
Рачунарски кутак	11-12	Читалачка значка	27
На путу до школе	13	Рад у продуженом боравку	28-29
Народна библиотека Апатин	14-15	Такмичење у шаху	30
Музичке стране	16-17	Рецитатори	31
Другарство је...	18		
Како настаје бисер?	19		

ШКОЛСКИ

Лист ученика и наставника Основне школе „Жарко Зрењанин” Апатин

Број 3, фебруар 2017. године

Уредници: Снежана Панковић, Вера Пинћир и Милена Војновић

Сарадници: Фондација Тијана Јурић, Ранко Перић, Милорад Баста, Бојана Беслаћ, Љиљана Ђукић

Техничка подршка: Биљана Поповић

Електронска пошта: casopispinokio@gmail.com

О ФЕБРУАРУ

Фебруар је други месец у години у јулијанском и грегоријанском календару. Има 28 дана (29 дана у преступној години) и једини је месец који има мање од 30 дана. Година је проста ако фебруар има 28 дана, а преступна ако има 29 дана.

Фебруар се код Срба, као и код још неких словенских народа назива „сретењски месец“ и „вељача“, а у старосрпском и „сечко“.

14. фебруар

Православни верници 14. фебруара славе Светог Трифуна, док католици прослављају Светог Валентина. Широм света овај дан познат је и као Дан заљубљених.

Порекло речи

Фебруар је добио име од грчке речи *Φεβρουαριος* и латинске *februarius*. Првобитно значење месеца фебруариуса посвећено је очишћењу, па је у Старом Риму био последњи месец у години у ком су се вршила приношења жртве за очишћење од грехова.

Државни празник

Дан државности Србије празнује се 15. и 16. фебруара као сећање на Први српски устанак и на доношење првог српског устава - Сретењског устава.

FEBRUAR 2017

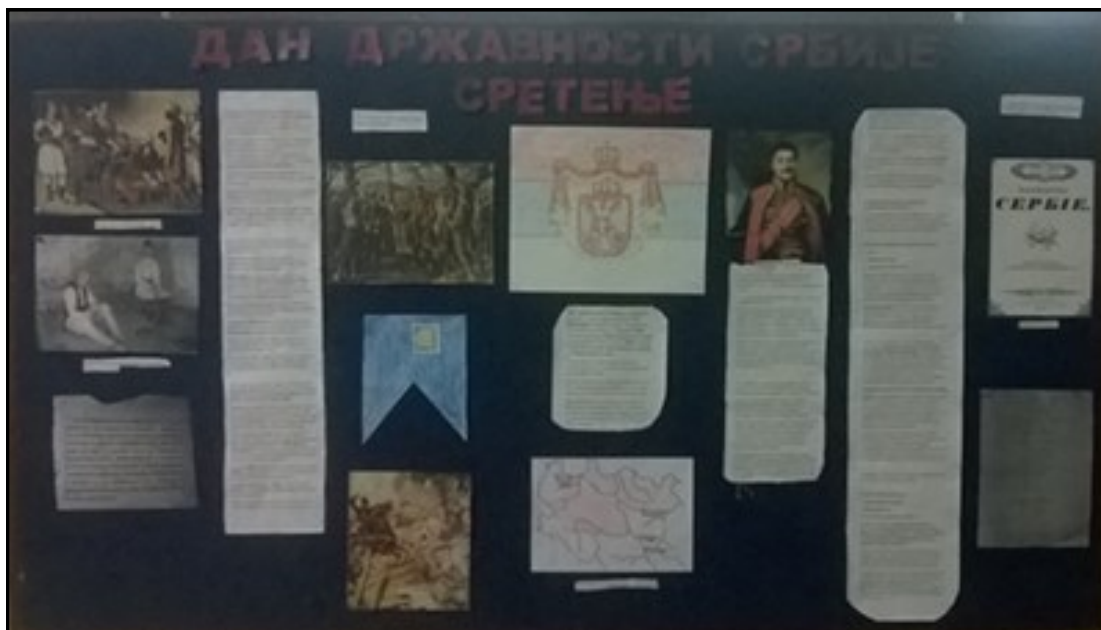
5		1	2	3	4	5
6	6	7	8	9	10	11
7	13	14	15	16	17	18
8	20	21	22	23	24	25
9	27	28				

СА ШКОЛСКОГ ПАНОА

Дан државности Србије је државни празник који се празнује 15. и 16. фебруара, а установљен је у спомен на дан када је на збору у Орашцу 1804. године подигнут Први српски устанак и дан када је у Крагујевцу 1835. године издат први Устав Књажевства Србије - Сретењски устав.

Овај датум је најбитнији датум у политичком, културном и историјском календару Србије.

Поред тога што је Дан државности, он је и Дан уставности Србије, као и дан сећања на почетак Српске револуције.

Устав Књажевства Србије је први устав кнежевине Србије донет у Крагујевцу 1835. године, који није никада формално признат. Познат је као Сретењски устав зато што је изгласан на скупштини која је започета на хришћански празник Сретење Господње, тада 14. фебруара. Творац устава је био Димитрије Давидовић, учени Србин из Аустрије (Земун) и књажев секретар.

Сретењски устав је први модерни српски устав.

Школски пано је припремила историјска секција наставнице Бојане Павић

ИСТОРИЈСКА СЕКЦИЈА

ИСТОРИЈСКА СЕКЦИЈА

Историјска секција има 17 чланова. Састајемо се једном или два пута недељно, најчешће понедељком и средом.

Историја је веома леп предмет кроз који учимо о прошлости, традицији и различитим културама. Волимо историју, а секција омогућава да се допуни и прошири знање и припреми за такмичења. Учимо кроз игру и разговор. Највише нам се допада разноликост и детаљност лекција и предавања. Са наставницом Бојаном обрађујемо теме од праисторије до данас, а говоримо и о скорашњим дешавањима. Проучавамо личности које су значајне за нашу и светску историју. Најчешће су теме повезане са лекцијама које тренутно учимо у школи. На секцији израђујемо плакате и паное како бисмо ученике наше школе информисали о годишњицама важних историјских догађаја. Пишемо реферате и есеје, радимо тестове и пропитујемо једни друге. Понекад правимо разне историјске предмете, на пример мачеве, замкове, штитове и слично и њима украшавамо учионицу. Играмо и друштвене игре које су везане за историју, на пример „Перица свезналица“.

Неки од важних датума које смо обележили су: Сретење, битке из периода Првог светског рата и Првог српског устанка, велика географска и научна открића.

Чланови историјске секције су ученици петог, седмог и осмог разреда. Много тога можемо сазнати и научити једни од других кроз рад и дружење.

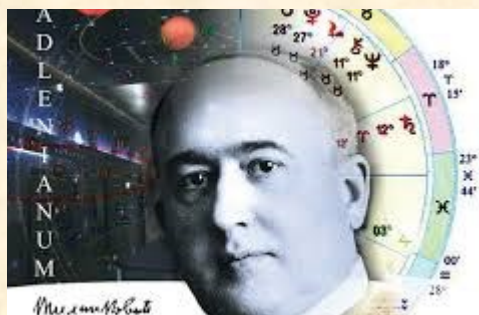

Текст припремили: Јована Цвјетићанин VII 5, Данијела Ћопић VIII 5, Сара Ромода VIII 6, Стефан Лајтар VIII 6

НАУЧНИК ВАСИОНСКИХ РАЗМЕРА

МИЛУТИН МИЛАНКОВИЋ (1879–1958)

Милутин Миланковић је један од најзначајнијих српских научника. Рођен је 28. маја 1879. године у Даљу, месту на Дунаву у околини Осјека. Школовао се у Даљу, а затим у Бечу на Високој техничкој школи. Завршио је и студије грађевине, а са непуних двадесет шест година промовисан је у доктора наука и постао први Србин доктор техничких наука (1904). Већ 1909. године прихватио је позив Јована Цвијића, Михаила Петровића и Богдана Гавриловића да буде професор рационалне механике, механике небеских тела и теоријске физике на Филозофском факултету Универзитета у Београду.

Иако је био успешан у књижевном раду, грађевинарству, посебно у градњи мостова, истакао се и у математици, климатологији, метеорологији, астрономији, геологији и геофизици. У свету је најпознатији као аутор астрономске теорије климатских промена, којом је објаснио мистерију ледених доба (више о томе на страници <http://static.astronomija.org.rs>). Његов клендар је најтачнији календар до сада. Дужина тропске године износи 365 дана 5 часова и 46 секунди, док је Миланковић постигао тачност од 365 дана 5 часова и 48 секунди. Осим тога, својим прорачунима је доказао да на Марсу не може да постоји цивилизовани живот јер су температуре изузетно ниске.

Интересантно је напоменути да је у раду користио само папир, оловку, шибер и логаритамске таблице, а највећи део својих истраживања обављао је код куће, у Београду.

Колико је Миланковићево дело признато у свету науке, говоре подаци да је 1993. године Европско геофизичко друштво установило медаљу Милутин Миланковић која се додељује научницима за изузетне заслуге у дугопериодичном проучавању у моделирању климе, а од 2003. године ову медаљу додељује Европска унија за геонауке. Један кратер на Месецу, један на Марсу и један астероид носе његово име.

Милутин Миланковић је најцитиранији српски научник свих времена. Његова дела потврђују да је један од најбољих познавалаца историје астрономије и науке уопште. Написао је **Канон осунчавања Земље и његова примена на проблем ледених доба, Небеска механика, Историја астрономске науке, Кроз васиону и векове, Кроз царство науке, Списи из историје науке, Успомене, доживљаји и сазнања** и др.

Милутин Миланковић је умро 12. децембра 1958. године у Београду где је и сахрањен, али су његови посмртни остаци 1966. године пренесени у Даљ.

Своју научну заоставштину оставио је Српској академији наука и уметности. У тој установи се чува радна соба Милутина Миланковића.

Миланковићеве дигитализоване књиге можете прочитати на следећој адреси: <http://legati.matf.bg.ac.rs/milankovic/books.wafl>

Виртуелну изложбу о Милутину Миланковићу можете погледати на интернет страници Универзитетске библиотеке Светозар Марковић.

ENGLISH CORNER

ORIGIN OF MONTH NAMES

How Did the Months of the Year Get Their Names?

JANUARY

Named for the Roman god Janus, protector of gates and doorways. Janus is depicted with two faces, one looking into the past, the other into the future.

Milan Banić, Miloš Brdarić IV 4

Ognjen Bačić, Igor Zorić IV 4

FEBRUARY

From the Latin word *februa*, "to cleanse." The Roman calendar month of Februarius was named for Februalia, a festival of purification and atonement that took place during this period.

Projekat realizovala: Aleksandra Šimon

Edukacija o bezbednoj upotrebi interneta i u OŠ „Žarko Zrenjanin“ u Apatinu

U okviru projekta "Bezbednost na internetu - bezbednost u životu" koji sprovodi Fondacija Tijana Jurić uz podršku Ministarstva trgovine, turizma i telekomunikacija, u osnovnoj školi "Žarko Zrenjanin" u Apatinu održana je 14. februara 2017. godine edukacija dece o bezbednoj upotrebi interneta.

Nizom primera iz realnog života, predavači Igor Jurić i Mihaela Nemet podsticali su decu da prepoznaju loše ponašanje na internetu koje nekada potiče iz neznanja, a nekada iz jasne namere da se neko zloupotrebi i bude povređen.

Tokom edukacije istaknuto je da učenici osnovnih škola internet uglavnom postavećuju sa društvenim mrežama, nedovoljno koriste njegove dobre strane i mogućnosti i ne doživljavaju ga kao potencijalno opasno mesto.

Veliki broj prijatelja na Fejsbuku danas obezbeđuje status popularne osobe u razredu i društvu, a zapravo mali broj takvih maloletnih korisnika Fejsbuka je svestan koga tačno ima za virtuelne „prijatelje“ i da nisu svi tu iz dobrih namera.

Iz tog razloga, predavači su učenicima skrenuli pažnju da tokom korišćenja društvenih mreža obrate pažnju na sopstvenu bezbednost, i citirali neke od važnih pravila iz vodiča Fondacije Tijana Jurić o bezbednoj upotrebi interneta.

KRATAK VODIČ O BEZBEDNOJ UPOTREBI INTERNETA

FOTOGRAFIJE Onlajn predatori najčešće biraju žrtve na osnovu fotografija. Privlače ih fotografije u slobodnijim, izazovnim pozama. Od prirode fotografije direktno zavisi kakvu ćete grupu ljudi privlačiti na svoj profil. Obratite pažnju i na fotografije vaših „virtuelnih prijatelja“ koje ne poznajete. Onlajn predatori su spremni da u potpunosti preuzmu tuđi identitet i kompletan album sa slikama iz nečijeg realnog života. Ne nasedajte na taj mamac. Oni znaju kako vi izgledate, vi ne znate kako oni zaista izgledaju.

LOZINKA (password) Ne koristite istu lozinku za više naloga - Fejsbuk, Instagram, Twitter, mejl... Idealna lozinka treba da bude duga, da sadrži mala i velika slova, brojeve, posebne karaktere poput #, @, i ne treba da sadrži poznate stvari poput datuma rođenja, broja telefona. Lozinku menjajte najmanje dva puta mesečno.

LIČNI PODACI Ne dozvolite svima da znaju sve o vama. Ulica i broj, mesto u kojem živite, škola u koju idete, može biti direktan putokaz lošim osobama gde i kako da vas pronađu.

LOKACIJA Ne ostavljajte trag (check-in) tamo gde idete. Za nekoga to može biti poziv, brzi način da vas pronađe i sačeka.

IZRAŽAVANJE EMOCIJA Ne pokazujte uvek otvoreno kako se osećate. Onlajn predatori često koriste situacije javnog izražavanja emocija kako bi podmetnuli rame za plakanje, izgradili poverenje, a zatim ga na najgori način zloupotrebili. Tužni statusi, poruke, očigledna povređenost, razočaranost, za njih su motivacija da vam priđu.

OSTAVLJANJE KOMENTARA Nemojte vređati druge. Sve što napišete može biti printscreen-ovano i kasnije iskorišćeno protiv vas. Budite uzor, a ne loš primer.

GRUPE MRŽNJE Ne ulazite u Fejsbuk grupe koje šire mržnju prema nekoj osobi žigošuci je pogrđnim nazivima. Neko drugi isto „oružje“ može okrenuti i protiv vas.

Predstavnici Fondacije Tijana Jurić pohvalili su učenike ove škole, njih oko 230 koji su pažljivo i sa velikim interesovanjem pratili edukaciju.

Autor teksta:

Bojana Latinović
Fondacija Tijana Jurić

Subotica, 18.II 2017.

www.tijana.rs

Ovom prilikom srdačno zahvaljujemo Fondaciji Tijana Jurić na dostavljenom tekstu i prihvatanju poziva za nastavak saradnje sa redakcijom elektronskog časopisa „Školski” sa ciljem poboljšanja bezbednosti učenika naše škole.

Urednici časopisa „Školski”: Vera Pinćir, Snežana Panković i Milena Vojnović

РЕЖИМ БЕЗ АРХИВИРАЊА

Било да се озбиљно бавите радом на рачунару или га користите за едукативне сврхе или забаву, заштита личних података је итекако битна. О сигурности на интернету приче никада доста, а за то су јаки разлози.

Често се дешава да користимо туђи рачунар. Када се логујете на било коју платформу преко претраживача, постоји могућност да останете уловани и неко може да злоупотреби ваше податке или налог. Не можете предвидети да ће у школи или кафеу док сте уловани нестати струје, а ваш налог остати запамћен у претраживачу. Да се ово не би дешавало, била би корисна нека превенција, а већина претраживача се за то и побринула па су осмислили **режим без архивирања**.

Режим без архивирања значи да претраживач од његовог стартовања неће чувати евиденцију ствари које посећујемо или преуземо. Режим без архивирања отвара нови прозор где можемо приватно да прегледамо интернет, а да претраживач не чува сајтове које посећујемо нити налоге где се улогујемо. Можемо да одемо из прозора без архивирања у било који прозор отворен у стандардном режиму и обратно. У режиму без архивирања ћемо бити само када користимо прозор **Без архивирања**.

Режим без архивирања спречава само претраживач да чува активности посећивања сајтова. Он неће онемогућити да други извори виде сајтове које смо посетили, укључујући:

- интернет провајдера
 - послодавца (ако користите пословни рачунар)
- саме веб-сајтове које посећујемо

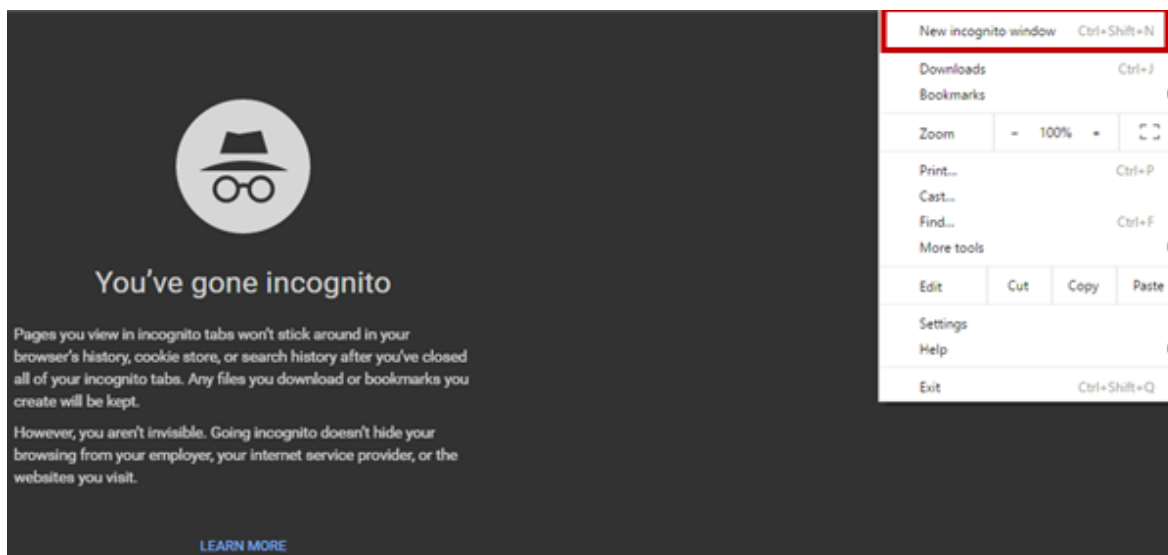
РАЧУНАРСКИ КУТАК

Како покренути прозор Без архивирања у Google Chrome претраживачу:

1. Отворите Chrome.
2. У горњем десном углу кликните на Још > Нови прозор **Без архивирања**
3. Отвориће се нови прозор. У горњем углу потражите сиву икону **Без архивирања**

Можете да користите и тастерску пречицу да бисте отворили прозор **Без архивирања**:

- Windows, Linux или Chrome ОС: Притисните **Ctrl + Shift + n**
- Mac: Притисните **⌘ + Shift + n**

Припремила: Биљана Поповић

ЛИТЕРАРНИ РАД

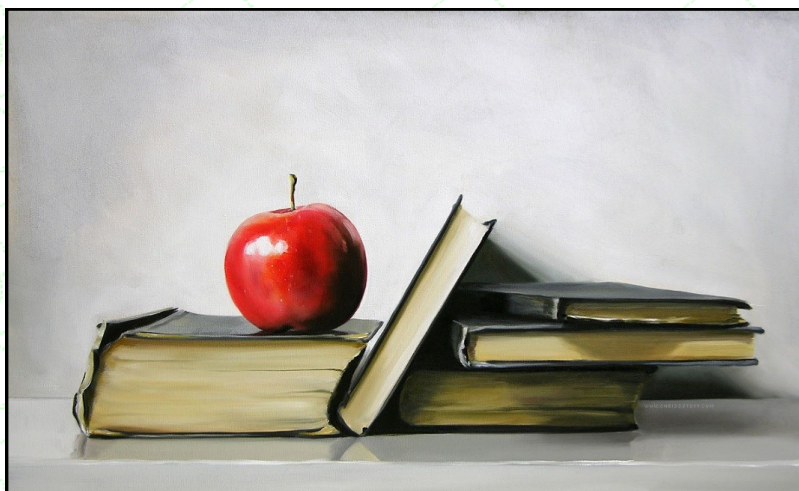
НА ПУТУ ДО ШКОЛЕ

Сваког дана кад идем у школу гледам, осећам и чујем јесење јутро. Иако је пут кратак, стално ми се указује јесења лепота у пуном сјају.

Док излазим из куће, запажам некада шарено и весело цвеће и траву, преточене у суву природу, погнуте главе. Док шетам, под ногама чујем и осетим шушкање и крцкање лишћа, чија ме хармонија прати целим путем. Осећам хладан ветар који милује моје још увек поспано и уморно лице. Атмосфера јесењег јутра даје ми осећај као да шетам по сутону. Природа, као и дан, прво се рађа - као пролеће; затим се исказује у свом најјачем сјају - лепо, а онда, као сутон, умирује се и чека хладну зиму - као и ноћ, да се препороди. Гледајући и мислећи о овом пејзажу препуном инспирације која лети кроз ветар, враћам се на Земљу и схватам да се ближи крај пута. По десети пут, поново стајем, како бих сачекала брата. Он је, као и ја, окупиран својим мислима усмереним на кестење и лишће које мами децу да скоче у њега и препусте се чаролији. Барице које прате пут маме га да само скочи у њих. Наљутила бих се и викала га као намћорасте стари комшија, али једноставно не могу.

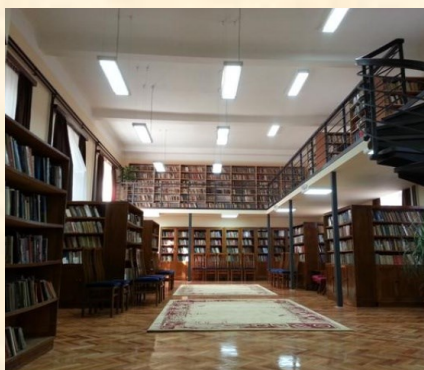
Кад уђем у школу мисли и магија као да одлепршају с ветром, тражећи нову особу коју ће зачарати својом лепотом и однети је дубоко у мисли, скривене и тајне.

Ирина Тривић VI 5

НАРОДНА БИБЛИОТЕКА "МИОДРАГ БОРИСАВЉЕВИЋ" АПАТИН

Народна библиотека у Апатину основана је 17. фебруара 1949. године, а у данашњи простор премештена је 1953. године. Почетни књижевни фонд чинило је 3000 библиотечких јединица. Данас је фонд знатно већи, са 97123 библиотечке јединице заједно са својим огранцима, од тога 54455 у Апатину. Поседује и књиге на енглеском, немачком и мађарском језику. Библиотека има своје огранке у свим селима општине, самим тим представља значајно место у животу општине Апатин, задовољавајући образовне и културне потребе становника.

Библиотека у Апатину поседује три одељења (одељење и читаоницу за одрасле и за децу, одељење стручне и приручне литературе). Остварује одличну сарадњу са вртићем, основном школом, домом за старе и другим установама и удружењима у месту. Организује књижевне сусрете, предавања, изложбе, радионице и сл. Поред књижног фонда, библиотека пружа и могућност коришћења дневних и недељних новина и часописа, као и приступ интернету.

Библиотека броји око 2000 чланова. Од тога је 945 чланова дечјег одељења. Библиотека има слободан приступ, што значи да чланови сами могу да бирају литературу. Одељење стручне и приручне литературе је богато енциклопедијама и стручним књигама из разних области. Одељење за одрасле поседује велики број књига белетристике, поезије, романа итд.

Позајмно одељење и читаоница за децу формирана су 1968. године. Заступљене су сликовнице, школска лектира, дечја књижевност (поезија, приповетке, романи), као и стручна и приручна литература за децу (углавном енциклопедије). Најмлађи читаоци користе и дечје часописе (Политикин забавник, Светосавско звонце и Националну географију).

Библиотека од октобра 2013. године носи име нашег некадашњег суграђанина Миодрага Борисављевића. Миодраг Борисављевић је живео и стварао у нашем месту, стога је библиотека објавила књигу његових сабраних дела.

Библиотека је добитник и неких значајних награда, као што су Октобарска награда за резултате у области културе, Диплома за плодан рад Среског Савеза културно-просветних друштава, награда Заједнице библиотека Војводине, награду „Милорад Панић Суреп” за постигнуте резултате у библиотекарству и др.

Библиотека стално увећава фонд, организује програме и акције за потребе средине, сарађује са другим библиотекама и установама, модернизује свој рад и услуге грађанима. Народна библиотека „Миодраг Борисављевић” Апатин представља кућу културе наше средине и годинама се развијала заједно са својом читалачком публиком и неговала љубав према писаној речи и потребу за књигом.

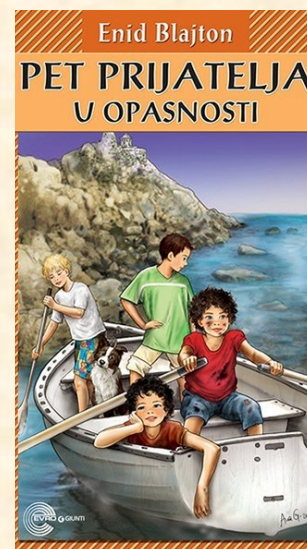
ПРЕПОРУЧУЈЕМО!

ПЕТ ПРИЈАТЕЉА У ОПАСНОСТИ

Аутор: Енид Мери Блајтон

Енид Мери Блајтон (1897-1968) била је једна од најуспешнијих енглеских списатељица за децу XX века. Од дела написаних за најмлађе, највећу популарност је достигао лик Нодија, лутка - такси-ста из града играчака, док је од романа за нешто старију децу најпопуларнији серијал Пет пријатеља. Њене књиге преведене су на преко деведесет језика и стекле су велики број читалачке публике у свету. Писала је и под псеудонимом Мери Полок.

Пет пријатеља у опасности је једно у низу дела из серијала Пет пријатеља. Неустрашива петорка, Џулијан, Дик, Ен, Џорџ, Тими и њихов пас доживљавају пустоловине где год да крену. Џорџини родитељи су отпутовали, а неко је то искористио и провалио у Кирин котиџ. Након тога Џорџ и Тими нестају. Троје пријатеља покушава да уђе у траг непознатим отмичарима, хватајући се у коштац са мрачним шумама, страшним пећинама и брадатим зликовцима.

Припремила: Љиљана Ђукић

МУЗИЧКЕ СТРАНЕ

КЛАВИР

У претходном броју „Школског” писали смо о дечјим музичким инструментима и њиховој подели, онако како је то установио Карл Орф. И даље ћемо писати о њима, али ћемо се у наредних неколико бројева прво дотаћи инструмената које свако од вас одмах спомене кад неко упита за име познатог музичког инструмента. Један веома важан је клавир. Ми га називамо клавир, али се уствари зове пиано - PIANO. Није изгледао одувек овако како данас изгледа. Пиано се временом мењао и по облику и по звучности.

Овакав изглед је имао инструмент са диркама у 15. веку и звао се спинет (врста клавичембала коришћена у Италији). У 16. веку инструмент са диркама је постављан на ножице и добио је назив вирцинал (врста клавикорда коришћена у Енглеској).

Француски харпсихорд из 1754. године изгледао је слично данашњем клавиру и као код спинета звук се добијао помоћу типке на чијем се крају налазило гавраново перо којим се окидала жица.

Током 18. века дошло је до унапређења инструмената са диркама и тада је настао њихов новији изглед који данас називамо пиано. Уместо „механизма са перима” настао је „систем чекића” који производе звук ударцем о жицу. Тај систем је створио Бартоломео Кристофори око 1720. године (зато се за њега каже да је творац клавира) и захваљујући њему клавир који данас користимо производи звук.

Клавир изгледа као дрвена кућиша, односно састоји се од дрвеног кућишта које је постављено на три ноге. Кућиште клавира има облик положене харфе, а са горње стране се налази поклопац који се може подизати и спуштати. Унутар кућишта налази се оквир направљен од челика или ливеног гвожђа на који су затегнуте жице чијим вибрирањем се производе тонови. У току свирања ногама се притискају леви или десни педал да би се добио краћи или дужи тон, али и тиши или гласнији.

МУЗИЧКЕ СТРАНЕ

Тон се добија притиском прстију на дирке које заједничким именом зовемо клавијатура, а она се састоји од 88 дирки - 52 беле и 36 црних. Када притиснемо дирку покреће се механизам који подиже такозвани „чекић” обложен филцом (врстом тканине), додирује жицу, враћа се у претходно стање и жица слободно вибрира дајући звук.

Клавир на којем се данас свира начинио је Готфрид Зилберман, немачки израђивач инструмената са диркама, а његови ученици су наставили израду инструмената и највише их усавршили у Енглеској и Бечу током 19. и у 20. веку.

Данашњи велики клавир - GRAND PIANO има оквир са жицама постављен водоравно, а његов другачији облик, мали клавир - PIANINO има оквир са жицама који стоји усправно.

На клавиру се одувек свирала класична музика, али су га музичари временом користили и у другим врстама музике (распитајте се у којим). Клавир обично свира један човек (солиста), али клавир може бити и подршка - пратња неком мањем или већем музичком саставу - камерна музика. Клавир се може налазити и у саставу највећег музичког ансамбла - симфонијског (филхармонијског) оркестра.

Припремио: Милорад Баста, Културни центар

ДРУГАРСТВО ЈЕ...

Шта за прваке значи другарство рекли су нам ученици I 5 и I 6 одељења.

Сара Шокац: Другарство је кад се упознајемо, кад се слажемо, помажемо једни другима, неке ствари делимо.

Милица Мирић: Другарство је кад имаш много другара са којима се играш, кад их волиш и они воле тебе.

Марија Медић: Другарство је кад смо добри и лепо се играмо заједно.

Нађа Мандић: Другарство је кад се деца слажу.

Душан Завишић: Другарство је злато и све оно што ти баш треба.

Милица Станковић: Другарство је лепо. То је љубав. Не бих могла без мојих другара. Они су сјајни.

Вукашин Ђурчић: Другарство је када неког поштујеш и волиш.

Немања Сладић: Другарство је као неки поклон. Треба га заслужити.

Огњен Писар: Другарство је оно што пише у буквару, да ти добар друг вреди више и од сунца и од кише!

Ања Богдановић: Другарство је потребно свима, зато што ти друг увек помаже. Добар је према теби. Зато кажем да другарство „гвоздена врата отвара“.

Тијана Нешић: За мене је другарство кад нешто делимо и када се заједно играмо.

Ана Дробац: Ако имаш друга, проћи ће те туга.

Данило Киш: Ако си болестан и тужан, друг те посети без позива

ДА ЛИ ЗНАТЕ КАКО НАСТАЈЕ БИСЕР?

На часу српског језика читали смо песму Двије сеје брата не имале. Пажњу ми је привукао стих „Ситни зуби као два низа бисера“. Замишљао сам како су то сигурно лепа зуба. Чуо сам то и у ординацији моје зубарке. Похвалила ме је што редовно носим протезу: „Браво, Крсмане, имаћеш зубе беле као бисери!“

Интересовало ме је како су настали бисери. Решио сам да изгуглам и пронашао шта ме интересовало. Тај лепотан рађа се у шкољки. Захваљујући струјању воде ситан плен дође до шкољке која стрпљиво чека да уђе у њена „уста“. Дешава се том приликом да поред хране у шкољку уђе и по које зрнце песка или неке друге нечистоће. Ту нечистоћу шкољка облаже својим седефом, као да ваја. Веровали или не, тако се ствара бисер. Он је сачињен од калцијум карбоната, као и школска креда.

Бисери могу бити разних облика и боја. Има их најчешће у топлим морима, али и у неким слатким водама. Због свог необичног настанка и зато што их је веома тешко изронити, људи су их сврстали у драго камење. Људи гаје и вештачке шкољке, али њихова вредност није толико цењена. Највећи природни бисер тежак је 6,37 килограма.

Зато, када вам неко каже да су вам зуби као бисери, да вам очи сијају као бисери или да сте „бисер“, не секирајте се, будите срећни. За све постоји објашњење, само изгуглајте.

Написао и илустровао: Крсман Лука Кршић III 2

Највећи лептири у Апатину

У Апатину је до данас познато више од 60 врста дневних и неколико стотина ноћних лептира. У најзанимљивије врсте лептира у Апатину и околини спада дневни пауновац или паунче. То је ноћни лептир који представља највећу врсту лептира у Европи. Када рашири крила може да има ширину од 15 cm, отприлике као мањи врабац. Обично се среће у пролеће по ливадама са помало жбуња и дрвећа или у баштама. И женка и мужјак имају крила у разним нијансама тамно-смеђе и светло-смеђе и беле боје са уочљивом кружном шаром на средини сваког крила. Та шар је у облику ока попут онога на пауновом перу, па отуда и име „ноћни пауновац“ или „паунче“.

Паунче често мирује на гранама дрвећа и жбуња у току дана широм отворених крила положених уз тело тако да се поменуте „очи“ лепо виде. Њихова улога је вероватно да заплаше незваног госта, као што су рецимо птице којима би овако велик лептир можда био укусан залогај. Иако се чини да је паунче трмо када мирује или хода, при првој опасности оно почиње да дрхти крилима и узнемирено врти ножицама тражећи удобан положај за полетање. А када полети онда хитро и брзо млати и лепеће крилима по ваздуху као неки слепи миш, све док се не умори и не падне на ново дрво или жбун. Женка након парења (обично у априлу или мају) полагањем хода по дрвећу и лепи јаја у мале колоне по гранама. Јаја су слична мрвицама стиропора и по изгледу и на додир. Из њих се ускоро излежу ситне гусенице које одмах почињу жустро да брсте лишће. Познато је да гусенице паунчета обожавају лишће домаћег ораха, али једу и лишће многих других врста дрвећа. Гусенице личе на велике меснате црве, дуге и до 10 cm. Имају светлозелену боју и по телу имају пуно малих квржица плавкасте боје са којих полазе чуперци дугих длака. Ове длачице у себи имају материје које могу да ожаре као коприва уколико покушамо да ухватимо гусеницу голим рукама. То је и веома корисно у случају да неки грабљивац покуша да је поједе. Обично је одмах испљуне.

Када израсту довољно, гусенице се савију и око себе исплету чауру од беле мреже, развију се у лутку и каткад тако презиме. Из лутке после неког времена изађе нови лептир. Његова крила су у почетку мала и згужвана, па он мора неко време да мирује док у њих уђе хемолимфа (крв инсеката) и ваздух. Тада поприме свој нормалан облик. Одрасли примерци паунчета немају уста и не могу да се хране, живе само 4 или 5 дана током чега користе резерве масти из тела и угину одмах након парења и полагања јаја.

Гусеница једне друге врсте паунчета из Јапана познатог под именом јапанска свилопреља ствара у чаури тако јаке свилене нити да их људи користе за добијање посебне врсте свиле и од њих праве хаљине и мараме.

Пре више од 100 година јапанска свилопреља је донета у Европу али је покушај њеног гајења и производње свиле пропао а сама свилопреља је успела да се прилагоди и преживи у средњој Европи. Данас може понекада да се сретне и у Апатину, дуж руба града према Дунаву. Обично је активна у касно лето, негде у августу и септембру.

На крају је битно рећи да су одрасли лептири, за разлику од гусеница које имају жарне длаке потпуно безопасни. Обично (смеђе) паунче је данас постало јако ретко и у Апатину је готово ишчезло. Уколико их видите немојте их убијати или узнемиравати. У случају да нађете женку паунчета која полаже јаја, након што положи јаја и оде, можете узети мало јаја са биљком хранилицом и ставити у неку већу теглу покривену газом и покушати да их узгојите и касније пустите у природу, чиме ћете помоћи њихов опстанак.

Припремио: Ранко Перић, Покрајински завод за заштиту природе, Нови Сад

Мој хоби је сликање, а волим још и ручни рад и коње. Сликам од своје пете године. Омиљене теме су ми коњи у галопу, животиње у природи и нежива природа. Учитељица Брана Радоњић је препознала мој таленат и упутила ме на ликовну секцију наставнице Јелене Шимић Поповић. Годину дана сам била члан секције. Ту сам и заволела акварел, технику којој ме наставница Јелена научила. Осим тога, волим и цртање угљеном.

Омиљени школски предмети су ми музичка и ликовна култура и физичко васпитање. Ученик сам другог разреда Основне музичке школе „Стеван Христић“. Свирам гитару. Како бих током дана имала довољно времена за школске обавезе и бављење хобијем, али и за игру и дружење, увек унапред испланирам своје активности.

ПРАВОПИСНИ ПОДСЕТНИК

„НЕГУЈМО СРПСКИ ЈЕЗИК“

- ЈЕР си подржао акцију „Негујмо српски језик“?
- Јесам, **ЈЕР** желим да људи науче да се питање не поставља са ЈЕР, већ са **ЈЕ Л’**.

**НЕГУЈМО
СРПСКИ
ЈЕЗИК**

Београд
www.beograd.rs

Немања Радловић,
музичар

У акцији „Негујмо српски језик“ познате личности представљају неке језичке недоумице које су врло честе. Циљ акције је да се скрене пажња на језичке проблеме и културу говора, како би се допринело општој писмености.

Извор: www.politika.rs

НЕГУЈМО СРПСКИ ЈЕЗИК

У рубрици „Стигла нам је пошта“ добијамо много занимљивих **МЕЈЛОВА**.

МЕЈЛ је скраћени облик речи **ИМЕЈЛ**, а **ИМЕЈЛ** се према Правопису пише састављено.

НЕГУЈМО СРПСКИ ЈЕЗИК

Бављење спортом штити срце и спречава **ИНФАРКТ**, а од честе језичке грешке **ИНФРАКТ** морате сами да се чувате.

ЊЕНО ВИСОЧАНСТВО - МАЧКА -

Да ли знате да је мачка постала пријатељ човеку пре око пет хиљада година када је афричка дивља мачка почела да живи у близини људи у Египту?

Мачке нису толико велика обавеза као пси, али ипак је морате изводити напоље, четкати, повремено проверавати канџе, играти се са њом, хранити је...

Мачка је веома умиљата и чиста животиња и много воли да спава. Обавезно мора имати место за спавање, место где може да оштри канџе и место где ће обављати нужду.

Да ли знате да мачке не би преживеле без меса? Мачке у Египту биле су веома корисне за ловљење штеточина. Веома су добри пењачи и воле да проводе време на узвишеним местима, пошто поред основних пет чула, мачка има веома добро развијено чуло равнотеже.

Научимо мачји језик!

- Уши и реп подигнути према горе показују пријатељство, расположење и радозналост.
 - Подигнут реп је поздрав.
 - Зевање показује самопоуздање и задовољство.
- Трљање њушком о власника представља наклоност и љубав.

Мачка нам прави друштво, умирује нас и задовољава нашу потребу да се бринемо о некоме.

Припремила: Тара Личина III 5

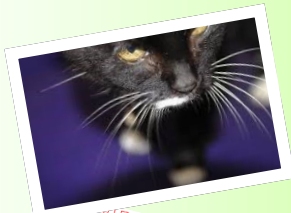

ЗАНИМЉИВОСТИ О МАЧКАМА

Додир нос-нос је поздрав мачака које се добро познају, а неко време су биле раздвојене.

Не храните их чоколадом.

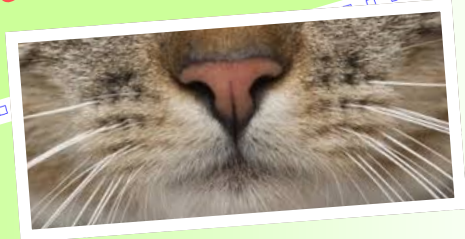

Обично имају по дванаест длачица у брковима са обе стране лица.

Мачке се искључиво зноје кроз шапе.

Мачји нос је јединствен као што су јединствени и отисци наших прстију.

Научно је доказано да миловање мачке може снизити крвни притисак!

Љубав према мачкама се зове **аилурофилија**, а страх од мачака **аилурофобија**.

ГИГИСОВИ РЕКОРДИ У ПРИРОДИ

Најстарије дрво које расте на Земљи је "Eternal God", старо чак 12000. год.

Највише живуће дрво је високо 112014 метара.

Најјужније се налази дрво *Rhinodina frigida*, пронађено 1971. на позицији 86° 09' S, 157° 30' W и 1965. на 86° 09' S, 113° 14' W.

Најсеверније дрво - *Paraver radieeatum*, налази се на позицији 83° N.

Највећи ружин грм је *Rosa banksiae trunk* и има површину 740 m².

Најдуже живе *Pinus longeva*, 5500 година, а *Sequoiadendron giganteum* чак 6000.

Најдубље пронађена биљка је алга на дубини од 269 м, где допире само 0,0005% светлости, 1984. године на острву Сан Салвадор, Бахами.

Највећа орхидеја на свету је *Granutophyllum speciosum* која расте у Малезији и нарасте чак до 7,6 м.

Најмање семе које има биљка - 992,25 милиона семенки је потребно за грам.

Највеће семе имају Велике палме, *L. callipuce*, *L. sechellarum*, *Coco de Mer* и тешко је 20 кг.

Најјачег мириса је Titan Arum.

Најбрже растућа цветајућа биљка на свету је *Hesperoyucca whipplei* - 3,65 м у 14 дана, што износи отприлике 25,4 цм по дану.

Најспорије цвета *Puya raimondi*, нађена у Боливији, 1870. на висини од 3960 м. Цвета након 80 - 150 година раста и потом умире.

Највећи цвет, у пречнику 91 цм, има *Rafflesia arnoldi*.

Највиши кактус је *Cerus giganteus*, 17,67 м, који расте у Аризони.

Највиши рододендрон је висок 20 м.

ји,

Granutophyllum speciosum

Извор: www.cvijet.info

Извор: <http://www.cvijet.info/zanimljivosti>

ЧИТАЛАЧКА ЗНАЧКА 2017.

Предлог књига које треба прочитати за вођење читалачког дневника:

I разред

Јован Јовановић Змај - Пачја школа

Душан Радовић - Вукова азбука (1 слово)

Десанка Максимовић - бајка по избору (у књизи Орашчићу-Палчићу)

II разред

Добрица Ерић - једна песма по избору (из књиге Румена сванућа)

Григор Витез - Кад би дрвеће ходало

Х.К.Андерсен - Принцеза на зрну грашка

Басна по избору

III разред

Л. Керол - Алиса у земљи чуда

Рено Гијо - Бела Грива

Душан Радовић - Да ли ми верујете

Љубивоје Ршумовић - Смешна прашума (избор једне песме)

IV разред

Анто Станичић - Мали пират

Драган Лукић - Новогодишња ноћ

(Избор драмских текстова за децу-Дигните завесу)

Гроздана Олујић - бајка Стакларева љубав

Једна басна и обичајна песма (у књизи Аждаја и царев син)

V разред

Данијел Дефо - Робинсон Крусو

Марк Твен - Том Сојер

Џек Лондон - Глас дивљине

Бранислав Нушић - Хајдуци

Чарлс Дикенс - Оливер Твист

VI разред

Бранислав Нушић - Аутобиографија

Ференц Молнар - Дечази Павлове улице

Јован Поповић - Истините легенде -самостални избор

Бранко Ћопић - Орлови рано лете

Мирко Петровић - Свирач у дворишту

VII разред

Дневник Ане Франк

Стеван Сремац - Поп Ћира и поп Спира

Мали принц - Антоан де Сент Егзипери

Мирослав Антић - Плави чуперак

Башта сљезове боје - Бранко Ћопић (једну Бранкову књигу по избору)

Б.Ћопић - Доживљаји Николетине Бурсаћа

VIII разред

Бора Станковић - приповетке

Данило Киш - Рани јади (једна књига по избору од Данила Киша)

Данило Киш - Башта- пепео

Ловац у житу - Џ.Д.Селенџер

Вилијем Шекспир - Ромео и Ћулијета

Иво Андрић - Панорама (једна приповетка по избору)

Самостални избор једне песме о мајци Б.В.Радичевића

Бранислав Нушић-Сумњиво лице

Припремила: Славица Максимовић

РАД У ПРОДУЖЕНОМ БОРАВКУ

Рад у продуженом боравку је необавезан облик васпитно образовног рада, који се одвија пре и после наставе и има своје педагошке, васпитне, образовне, здравствене и социјалне вредности.

Рад у продуженом боравку се много разликује од рада у редовној настави, јер се међусобно преплићу и повезују рад, учење и игра.

Наша школа организује продужени боравак за потребе ученика. Боравак похађају ученици од I-IV разреда.

Рад се одвија у две смене:

- пре подне од 8:00 - 12:30
- после подне од 11:40 - 16:05

Простор боравка чине две велике учионице, које се састоје од радног дела и дела за одмор. Атмосфера у боравку је пријатна, по потреби радна, а по потреби забавна.

Опремљени смо неопходним техничким и дидактичким средствима која нам помажу да остваримо планиране циљеве.

Шта је то по чему смо специфични и интересантни?

- простор је само наш (користе га само ученици боравка);
- у раду са децом уважавамо различите могућности ученика и имамо увек у виду да се деца развијају различитим темпом и на различите начине;
- од ученика тражимо онолико колико могу да пруже;
- радимо домаће задатке;
- вежбамо, проширујемо знања;
- обављамо индивидуалне разговоре са родитељима, дајемо информације о напредовању, обавештавамо какво је њихово дете у игри, како усваја градиво приликом учења, на којим садржајима треба додатно радити, колико је дете спремно да прихвати и пружи помоћ у групи, како реагује на умор, како се носи са проблемима.

Ученици који похађају боравак непосредније и интензивније комуницирају са другом децом, чвршће и смисленије повезују школско учење са животом изван школе.

На који начин организујемо, којим садржајима и активностима испуњавамо наше време?

- прихватање ученика, подела ужине
- време за израду домаћих задатака (самосталан рад ученика уз помоћ наставника)
- усмерене (слободне) активности ученика: ликовне, музичке, спортске, говорно-језичке радионице, игре на рачунарима...
- слободно време (друштвене игре по слободном избору, игре опуштања, спортске игре ...)

Одмор и забава су прилагођени временским условима. Сваки дан шетамо. Омогућено нам је коришћење школске сале, спољних школских терена, библиотеке...

Учествујемо у обележавању свих значајних догађаја у нашој школи.

ЗАЈЕДНИЧКОМ САРАДЊОМ УЧИТЕЉА, РОДИТЕЉА И ЂАКА ОСВАЈАМО ОСМЕХ СВАКОГ УЧЕНИКА.

Припремила: Сања Мирић

ТАКМИЧЕЊЕ У ШАХУ

У петак, 3. фебруара, у нашој школи одржано је такмичење у шаху. Учествовала су 53 ученика, 47 дечака и 12 девојчица. Најбољи, њих 26, пласирало се на окружно такмичење које ће се одржати у Сомбору 18. марта.

ДЕВОЈЧИЦЕ

2. разред

1. Баста Уна

3. разред

1. Лугоња Анђела III 2

2. Кустор Александра III 2

4. разред

1. Вилотић Маријана IV 3

7. разред

1. Смиљанић Анђела VII 4

2. Лазендић Милица VII 4

ДЕЧАЦИ

1. разред

1. Ракић Лука I 5

2. разред

1. Бокан Мирослав II 4

2. Плели Лука II 5

3. Хомолка Дамир II 4

3. разред

1. Кршић Крсман Лука III 2

2. Јовановић Матеја III 2

3. Павковић Душан III 6

4. разред

1. Хорват Ален IV 5

2. Продановић Милош IV 4

3. Стиковић Марко IV 4

5. разред

1. Чевизовић Вељко V 4

2. Ступар Немања V 4

3. Личина Вук V 5

6. разред

1. Гајчин Алекса VI 3

2. Бокан Лука VI 4

3. Дражић Вукашин VI 3

7. разред

1. Бараћ Никола VII 3

8. разред

1. Мирић Немања VIII 6

2. Делић Срђан VII 1

3. Миљешић Бојан VIII 6

РЕЦИТАТОРИ

13. и 14. фебруара одржано је школско такмичење рецитатора. На општинско такмичење пласирали су се ученици:

1. Маша Рајић III 1	1. Игор Цветићанин VII 6
2. Милица Станковић I 5	2. Јелена Новаковић V 2
3. Мила Врачар III 3	3. Никола Поповић VI 1
4. Анђела Лугоња III 2	4. Сања Бајагић V 2
5. Михаило Дукић III 2	5. Мила Милићевић VII 6
6. Вања Јовишић III 3	

У народној библиотеци „Миодраг Борисављевић” одржано је 22. фебруара општинско такмичење рецитатора. Трочлани жири у саставу Душан Радивојевић - књижевник, Драган Чугаљ - професор српског језика и Марина Филиповић - професор српског језика за националне мањине, донео је одлуку да се на зонско такмичење у категорији млађих пласирају ученици Маша Рајић, Мила Врачар и Вања Јовишић, а у средњој категорији Никола Поповић.